

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Bibliotheca Smithiana, Seu Catalogus Librorum D. Josephi Smithii Angli Per Cognomina Authorum Dispositus

Pasquali, Giovanni Battista

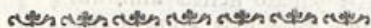
Venetiis, 1755

Laurentius Valla De Lingua Latina.

urn:nbn:de:gbv:45:1-844

LAURENTIUS VALLA
DE LINGUA LATINA.

Impressum Mediolani, impensis Philippi Lavagnæ A. D. MCDLXXIX,

LAURENTII VALLENSIS [1] VIRI CLARISS.

& de Lingua Latina benemeriti

Ad Joannem [2] Tortellium Aretinum elegantiarum Opus.

LAURENTIUS Vallenſis Joanni Tortellio Aretino cubiculario Apoſtolico Theologorum facundiſſimo ſalutem P. D. Libros de linguæ Latinæ elegantia, mi Joannes, unicum amicitie ſpecimen, & omnis ſcientiæ decus, olim jam tibi debitos, totieſque abs te efflagitatos, & tanquam creditore repetitos, tandem exhibeo, nominique tuo dedico, ac velut æs alienum perſolvo: & ut longioris moræ dem pœnas etiam cum ſcenore, eoque tanto, ut forti par ſit. Nam cum ſex eſſent libri, quos tibi, cui omnia debeo, repromiſeram, nunc totidem ad illos accedunt ejusdem germanæque materiæ, & quaſi ſemiſſi ſemis addita explet aſſem lucri. Feciſti itaque tu longam quidem expectationem, verum ipſius expectationis non negligentia mea, ſed conſilium extitit cauſa. Nolo enim fraudare beneficium meum gratia tua, ſi quidem nullam aliam inire rationem poteram, qua libros injuſſu meo, ut ſcis, editos, & in plurima exemplaria tranſcriptos tibi dicarem, niſi & repurgarem diligentius; & (quod majus eſt) aliorum veluti reliqui corporis acceſſione perfectos me emittere teſtater: ut nemo niſi ab hoc fonte, & ejus rivis noſtrarum elegantiarum aquas ſibi hauriendas exiſtimaret non ſolum uberiore gurgite, ſed etiam nitidior. Quo magis & ſpero & opto, libros hos abs te in Summi Pontificis Bibliotheca reſpoſitum iri; teque curaturum, ut ille, cujus contubernalis eſt, & ſtudio- rum intimus comes, non numquam eos evolvat: & quemadmodum de parte jam fecit, totum opus laudet; eximium profecto, ac maximi laboris meſ fructum ac præmium. Nam quis uberior fructus, aut quod magis optimum præmium generoſo animo contingere poteſt, quam laudari a laudato viro? ut ille apud Accium inquit: Gaudeo abs te laudari pater laudato viro. Et enim quiſnam multis jam ſæculis laudatior extitit, qui vel ſit magis jure laudandus, quam noſtrum omnium Pater Summus Pontifex Nicolaus Quintus? Qui non magis prudentiſſimorum hominum judicio electus eſt, quam natus ad illam dignitatem videtur; quem Deus nobis præbens ſingulari qua-

q q dam

[1] *Laurentius Valla* Romanus, artem Rhetoricam diu Neapoli, & Romæ profeſſus eſt. Multa legit, multa etiam litteris mandavit; de *Lingua Latina*; de *Dialectica*; de *ſummo Bono*; *adverſus veteres Jureconſultos*; *adverſus Donarium Conſtantini*, & alia nonnulla. Thucididis, & Herodoti hiſtorias latinitate donavit. Obiit Romæ ann. MCCCCLVII. De *Valla* hæc *Cortefius*

in *Dial. de Homin. doct.* „*L. Valla* ſcriptor egregie doctus, cujus ingenii acumine conſtare inter omnes audio Italiam eſſe recreatam, ſed erat acer & maledicus, & toto genere paulo aſperior, &c.

[2] De *Tortellio* Aretino, qui conjunctiſſime vixit cum Nicolao V. P. M. vid. ſupr. pag. xcvi.

dam hoc sæculum est beneficentia profecutus, & quo fospite, ut est hominum opinio, res humanæ futuræ felices sunt. Adeo nescias, an virtus ejus, an dignatio inter homines magis emineat, & inter ipsius virtutes, quæ cui præset (si qua modo præstat) & non unaquæque omnes in se numeros habet, nisi ut quod quisque maxime virtutem aliquam colit, ita maxime adesse huic illam existimat, veluti tu nonnunquam, atque ego prudentiam cum ceterarum rerum, tum vero litterarum. Quid enim tam arduum, tam difficile, tam profundum, quod non consilii altitudine expediat, conficiat, transigat? Tot Summi Pontificatus, quem prope Lacernum ac naufragum acceperat negotia, quibus distinguitur; quorum pars quemlibet alium deprimeret, unus omnia curat, omnia suis humeris sustinet; unus omnia obit; & quod magis nostram admirationem auget, non fortiter modo, sed etiam libenter. Divina nimirum est in eo ingenii celeritas ac vis; jam vero de litteris, quoties nobiscum alio vel quo erudito post fluctus occupationum loquitur, taceo, qua pronunciandi majestate & gratia; quanta memoria, quanta rerum copia, quanta doctrinarum omnium peritia eluceat; vel humanarum, ut Historicæ, ut Oratoriæ, ut Grammaticæ, Philosophicæ, ut Poeticæ, etiam metricæ; vel divinarum, ut Theologiæ, ut omnis juris, ut ejus, quam Græci - - - - - vocant. Nihil ita arduum, itaque abditum, quod eum fallat: nihil ita tenue in litteris, exiguumque (unde haud fecus miror) quod eum fugiat, eoque nunquam minus loqui, magis attendere mihi libet; quam cum ipsum audio, pace tamen ejus dictum sit, non minus ornat illam dignitatem, quam ab illa ornetur. Nec ego minus veneror ejus virtutes apud me, quam datas a Deo Apostolicas claves; cum præsertim scientia Sacerarum Litterarum clavis vocetur ab eodem Deo tributa, quæ aperit, & nemo claudit; claudit, & nemo aperit. Itaque utraque manu claves gestat sapientiæ altera, altera potestatis. Quare (ut libere quod sentio, dicam) vel magis mihi lætandum, atque gloriandum erit, si a tam integro, tam sancto, tam sapienti viro, quam si a Summo Pontifice laudabor. Summi enim Pontifices multi fuerunt, sed qualis hic, vix unus aut alter, quem absit, ut emerendi favoris gratia impensius laudaverim; quippe qui sciam & me improbaturos homines si mentiar, & illum talem esse, qui nec seipsum ignoret, & testimonia suarum laudum malit in pectoribus esse, quam in linguis. Neque velim, te hanc ei Epistolam ostendere, in qua etsi laudatur, id tamen non adeo sit, ut has laudes ipse, sed ut ceteri legant. Et quod ad nos attinet, magno sane honori tuo ac meo fiet accessio ex hac Nicolai Pontificis commemoratione. Etenim si in arcibus triumphalibus, aut columnis, ceterisque id genus operibus in honorem aliquorum extructis, quo sint augustiora, cernimus interdum alicujus Dei, aut Deo similis imaginem superpositam; cur ipse non putem mihi faciendum, ut huic meæ columnæ, non ausim dicere arcui, duodecim passus altæ, quam ego opifex tibi ob singularem eruditionem, summam benevolentiam, maxima in me merita dicavi, imaginem Nicolai Summi Pontificis mea manu sculptam in culmine collocem; ut operis decori quædam etiam ex ipso præside majestas accedat. Ita & nostra in illum reverentia ac religio, & illius in nos favor, splendorque constabit. Vale.

